

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Speciální střední školy a Odborné učiliště pro zřakově postiženou
mládež, Brno, Kamenomlýnská 2**

Kamenomlýnská 2, 603 00 Brno

Identifikátor školy: 600 025 047

Termín konání inspekce: 11. – 14. květen 2004

Čj.:	17-1149/04-05011
Signatura:	kl2zx223

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti školy vzhledem k hospitovaným předmětům a schváleným učebním dokumentům studijních/učebních oborů obchodní akademie, masér sportovní a rekondiční, sociální péče-sociálněsprávní činnost, čalounická výroba, práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních-pečovatelské práce ve školním roce 2003/2004
- materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti školy vzhledem k hospitovaným předmětům a schváleným učebním dokumentům studijních/učebních oborů obchodní akademie, masér sportovní a rekondiční, sociální péče-sociálněsprávní činnost, čalounická výroba, práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních-pečovatelské práce a celkového vybavení kompenzačními a speciálními pomůckami ve školním roce 2003/2004
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a literatura, německý jazyk, matematika, zbožíznalství, hospodářský zeměpis, základy přírodních věd, zdravotní nauka, výpočetní technika, ekonomika, účetnictví, somatologie, psychologie, odborná praxe, základy pečovatelsství, zdravotvěda, výtvarná výchova, technologie, odborný výcvik, epidemiologie a hygiena vzhledem ke sledovaným studijním/učebním oborům obchodní akademie, masér sportovní a rekondiční, sociální péče-sociálněsprávní činnost, čalounická výroba, práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních-pečovatelské práce ve školním roce 2003/2004.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální střední školy a Odborné učiliště pro zrakově postiženou mládež, Brno, Kamenomlýnská 2 jsou příspěvkovou organizací zřízenou MŠMT se sídlem Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana. Škola sdružuje Odborné učiliště pro zrakově postiženou mládež (dále OU) s kapacitou 29 žáků a s učebním oborem 69-55-E/005 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních-Pečovatelské práce, Střední odborné učiliště pro zrakově postiženou mládež (dále SOU) s kapacitou 15 žáků a s učebním oborem 33-59-H/002 Čalounická výroba, Střední odbornou školou pro zrakově postiženou mládež (dále SOŠ) s kapacitou 120 žáků a se studijními obory 63-41-M/004 Obchodní akademie, 63-42-M/001 Masér sportovní a rekondiční a 75-41-M/004 Sociální péče-sociálněsprávní činnost, Internát s kapacitou 45 lůžek a Školní jídelnu s kapacitou 100 jídel. Ve školním roce 2003/2004 navštěvují školu 134 žáci v 18 třídách (4 třídy s 24 žáky OU, 2 třídy se 12 žáky SOU a 12 tříd se 98 žáky SOŠ).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti bylo zjišťováno a hodnoceno u 22 vyučujících, u nichž proběhly hospitace. Z nich 9 splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Jedna vyučující dokončuje v tomto školním roce studium speciální pedagogiky. Výchovná poradkyně sice neabsolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce, ale do funkce byla jmenována teprve v letošním školním roce a tím splňuje podmínky příslušné právní normy. Úvazky většiny vyučujících vycházejí z jejich odbornosti, učitelské zkušenosti a jsou přidělovány v rámci personálních možností školy.

Škola má deklarován komplexně pojatý systém vnitřních organizačních předpisů. *Organizační řád* obsahuje organizační schéma školy, stanovuje poradní a metodické orgány školy a základní kompetence všech zaměstnanců včetně vedoucích, které jsou dále rozpracovány v jejich individuálních pracovních náplních. Tyto nejsou u dvou pracovníků, zvláště u zástupkyně ředitele, stanoveny efektivně. Ta je množstvím úkolů přetěžována, dochází k přenášení svých povinností na učitele, což má negativní dopad na chod celé organizace.

Ve škole jsou ustaveny 4 předmětové komise, které koordinují rozpracování učebních osnov do tematických plánů a vyhodnocují jejich plnění, projednávají vhodnost výukových metod, sledují materiální zabezpečení výuky a svá stanoviska a náměty předkládají vedení školy. Jejich práce je promyšlená, vychází z potřeb žáků i učitelů a promítá se do koncepce školy. Jednání pedagogické rady jsou pravidelná a řeší nejen otázky vzdělávání a výchovy, ale i záležitosti organizační. Dle potřeby se účastní jednání také nepedagogičtí pracovníci školy.

Přenos informací uvnitř školy se opírá o systém porad a plánů, využívány jsou nástěnky ve sborovně a vestibulu školy i školní počítačová síť s možností přístupu na Internet. Mezi kabinety počítačové propojení nefunguje. Úroveň informovanosti zaměstnanců je na dobré úrovni.

Začínajícím pedagogům jsou stanoveni uvádějící učitelé, kteří jim poskytují potřebné informace v rámci vzájemných neformálních konzultací a hospitací. V jednom případě to mělo pozitivní dopad na práci učitele v oblasti metod a forem výuky. Metodické vedení těchto vyučujících není dosud zcela systematické.

Vedení pedagogických i nepedagogických zaměstnanců školy vychází z pravidelného vyhodnocování plnění úkolů na jednáních pedagogické nebo provozní rady (rozšířené vedení). Zjištěné nedostatky jsou s jednotlivými pracovníky řešeny individuálně, návazně na osobní ohodnocení. Odborový svaz jako partner vedení školy není vytvořen

Z dokumentace vyplynulo, že systém kontroly sice pokrývá všechny potřebné oblasti, ale není vždy dostatečně účinný (pracovní doba zástupkyně ředitele, vytížení osobního auta). Kontrole kvality práce pedagogických pracovníků je věnována dostatečná pozornost. Hospitační činnost vedení školy není sice realizována příliš často a systematicky, ale výsledky hospitací jsou s jednotlivými pracovníky prokazatelně projednávány a na jejich základě jsou přijímána účinná opatření. Záznamy z hospitací jsou vedeny, mají spíše se neustále vyvíjející charakter, výběr hodnocených jevů vztahujících se k výuce není ustálený. Mnoho pozornosti je věnováno vybavení tříd a samotné budově.

Plánování v oblasti lidských zdrojů vychází z okamžité potřeby školy, schází koncepčnost. Tomu odpovídají i poměrně časté změny v personálním obsazení učitelských míst. Týmová práce všech pracovníků za účelem dalšího zlepšování činnosti školy není dosud zcela zažita.

Další vzdělávání učitelů je plánováno a je převážně zaměřeno na speciální pedagogiku, neboť někteří dosud neabsolvovali rozšiřující studium speciální pedagogiky a nemají větší zkušenosti s touto výukou. Z tohoto důvodu obsazování dalších vzdělávacích kurzů a seminářů je minimální.

Hmotná stimulace pracovníků se opírá o *Vnitřní mzdový předpis*, ve kterém jsou stanoveny podmínky pro přiznání osobního příplatku a odměny. Osobní příplatek je stanoven na základě konkrétních a jasných kritérií, odměny jsou jednotlivým zaměstnancům vypláceny na základě vyhodnocení kvality a četnosti plnění pracovních úkolů nad rámec běžných povinností. Systematické sebehodnocení zaměstnanců, které by podporovalo jejich profesionální růst, ve škole realizováno není.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou celkově na dobré úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Po dvouleté přestavbě budovy školy, kdy výuka probíhala v náhradních prostorách, se výuka v roce 2002 vrátila zpět do zrekonstruované budovy, která je situovaná v klidné a dopravně přístupné části města. V budově školy je nově zařízeno celkem 23 učeben (14 kmenových a 9 odborně zaměřených), 2 menší tělocvičny, posilovna (fit-centrum), knihovna (jejíž součástí je informační centrum), 15 kabinetů (včetně sborovny a pracovišť vedení školy), šatny a sociální zázemí. Vzhledem ke studijnímu zaměření má škola vhodně vybavenou odbornou učebnu a dílnu pro čalouníky, pracoviště pro masážní práce a ošetrovatelské práce. V podkrovních prostorách budovy byl nově zřízen domov mládeže, včetně kluboven, pracovišť výchovných pracovníků, sociálního a technického zázemí. Celá budova školy je upravena jako bezbariérová. Je vytápěná z centrální kotelny, umístěné v suterénu. Kryt CO, umístěný ve stejné úrovni, je v současné době využíván jako skladovací prostor. Na vnějším, plotem ohraničeném pozemku je žákům k dispozici jedno univerzální hřiště s umělým povrchem pro míčové hry (košíkovou, házenou, odbíjenou a tenis), dráha a doskočiště pro skok daleký. Škola nemá vlastní školní kuchyni, veškerá strava (i pro ubytované žáky) je zajišťována dodavatelsky. Pitný režim je zabezpečován dvěma nápojovými automaty, umístěnými v přízemí školy. Zabezpečení stravy a pitného režimu je na dobré úrovni.

Kmenové i odborně zaměřené učebny jsou vybaveny převážně novým nábytkem s možností výškového nastavení polohy pracovní desky a sedáků židlí. Jen v několika prostorově malých třídách není instalována pevná tabule. Audiovizuální technika je umístěna většinou v odborných učebnách. Umělé osvětlení učeben odpovídá běžným požadavkům, vzhledem ke typu postižení žáků však chybí osvětlení doplňkové. Všechny učebny jsou vybaveny závěsy proti slunci. Chodby budovy jsou dostatečně prostorné, pro snazší orientaci zrakově postižených žáků jsou na stěnách vyznačeny tmavší barevné pásy. V celé škole (s výjimkou schodišťového zábradlí) chybí pro tyto žáky vodící madla, stejně tak i vodící pruhy v budově a její blízkosti.

Třídy i prostory chodeb jsou vyzdobeny grafickými i keramickými pracemi žáků. Ti mají k dispozici informační nástěnky a rozvrhové obsazení všech místností vhodných k výuce. Odborné učebny pro výpočetní techniku jsou připojeny na internet. Propojení výpočetní techniky v kabinetech vyučujících umožňuje jejich operativní informovanost.

Vybavení kompenzačními pomůckami je podrobně posouzeno externím spolupracovníkem ČŠI v příloze této zprávy. Vyučující operativně zajišťují mnohé potřebné materiály a pomůcky sami z vlastní iniciativy a ze svých soukromých zdrojů.

Učebnice pro všeobecně vzdělávací i odborné předměty zabezpečuje škola v dostatečném počtu a bezplatně je žákům zapůjčuje.

Využívání stávajících učebních pomůcek je celkově na velmi dobré úrovni.

Úroveň materiálně-technických podmínek vzdělávání na škole je sledována vedením školy při běžné, operativní kontrolní činnosti. Stavem vybavenosti učebních prostor a modernizací učebních pomůcek se zabývají zejména jednotlivé předmětové komise. Škola se prozatím soustředila na prostory a prostředí, nemá zásadně vymezeny úkoly a priority vedoucí ke zlepšení v oblasti učebních pomůcek.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou celkově na dobré úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory

V souladu s Rozhodnutím MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 32 483/2002-21 ze dne 23. září 2003 s účinností od 1. září 2003 škola vyučuje obory 63-41-M/004 Obchodní akademie, 75-41-M/004 Sociální péče-sociálněsprávní činnost, 69-41-M/001 Masér sportovní a rekondiční a obor 69-55-E/005 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních-pečovateľské práce.

V Rozhodnutí MŠMT č.j. 32 483/2002-21 je uveden nový kód KKOV pro obor 33-59-H/502 Čalounická výroba (JKOV 33-84-2/00). Tato změna se týká 1. ročníku. Pro druhý a třetí ročník platí původní kód 33-59-H/002 Čalounická výroba (JKOV 33-84-2/00) uvedený v Rozhodnutí MŠMT č. j. 25 233/2002-21 ze dne 2. 9. 2002, které ztratilo platnost dne 1. 9. 2003.

V souladu s metodickým pokynem MŠMT je k vybraným tematickým celkům začleněna problematika environmentálního vzdělávání, která je rozpracována v ročním plánu práce.

Ve školním roce 2003/2004 vychází výuka ve sledovaných studijních a učebních oborech z platných učebních plánů a učebních osnov:

- čtyřletý studijní obor 75-41-M/004 Sociální péče-sociálněsprávní činnost se řídí učebními dokumenty č.j. 29 166/97-71
- čtyřletý studijní obor 69-41-M/001 Masér sportovní a rekondiční se řídí učebními dokumenty č. j. 10 931/96
- čtyřletý studijní obor 63-41-M/004 Obchodní akademie se řídí učebními dokumenty č. j. 23 842/2001-23 v prvním a druhém ročníku, ve třetím a čtvrtém ročníku vychází výuka z učebních dokumentů č.j. 19 295/94-23, jejichž součástí je učební plán č. j. 14 073/93-23
- tříletý učební obor 33-59-H/502 Čalounická výroba se řídí učebními osnovami č. j. 13 755/96-24, které schválilo MŠMT ČR dne 8. 2. 1996 pro Speciální střední školy a Odborné učiliště pro zrakově postiženou mládež Hlinky 156, Brno. Učební dokumenty jsou schváleny pro obor čalounická výroba (JKOV 33-84-0), který měla škola zařazen v rozhodnutí MŠMT č. j. č. j. 33 803/98-21 vydané dne 11. prosince 1998 s účinností od 1. září 1998. Učební dokumenty pro obor s novým kódem 33-59-H/502 Čalounická výroba nebyly inovovány.
- tříletý učební obor 69-55-E/005 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních pečovateľské práce se řídí učebními dokumenty č. j. 20 144/95-24 ze dne 20. 6. 2002

Učební plány pro jednotlivé studijní a učební obory byly rozpracovány na podmínky školy a jsou součástí její dokumentace.

V souladu se schválenými učebními dokumenty je realizována výuka v oboru 69-41-M/001 Masér sportovní a rekondiční a v oboru 33-59-H/502 Čalounická výroba v prvním ročníku a oboru (33-59-H/002 Čalounická výroba) ve druhém ročníku. Třetí ročník není ve školním roce 2003/2004 realizován.

V rozporu se schválenými učebními dokumenty byly provedeny úpravy v učebním plánu oboru 75-41-M/004 Sociální péče-sociálněsprávní činnost, kde je ve druhém ročníku překročen učebním plánem stanovený týdenní počet vyučovacích hodin.

Vyučovací předmět s názvem výpočetní technika a administrativa je rozdělen na dva samostatné předměty ve třetím ročníku, kde je vyučován předmět výpočetní technika a předmět obchodní korespondence. V rozvrhu hodin, na vysvědčení a v dokumentaci třídy SP 3 je uveden předmět s názvem obchodní korespondence v rozporu se schválenými učebními dokumenty.

V oboru 69-55-E/005 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních-pečovatelské práce byly v učebním plánu provedeny změny dotací hodin předmětů, které ve druhém a třetím ročníku převyšují povolené 10%ní úpravy z celkového týdenního počtu vyučovacích hodin. Ve druhém ročníku je překročen stanovený celkový týdenní počet vyučovacích hodin.

V oboru obchodní akademie je v prvním a druhém ročníku výuka realizována v souladu se schváleným učebním plánem. V učebním plánu MŠMT č. j. 14073/93-23 je zařazen povinný vyučovací předmět s názvem hospodářské výpočty a statistika. V rozporu se schválenými učebními dokumenty bylo učivo předmětu hospodářské výpočty a statistika rozděleno do dvou předmětů: vyučovacím předmětu *hospodářské výpočty* a vyučovacím předmětu *matematika a statistika*. Názvy předmětů nekorespondují s názvy uvedenými ve schválených učebních dokumentech.

Při zpracování učebních plánů nebyly vždy dodrženy podmínky jejich možných úprav. Reálná výuka a rozvrh hodin korespondovaly ve všech třídách se školou takto zpracovanými učebními plány. Učební osnovy hospitovaných předmětů byly v době inspekce plněny.

Povinná dokumentace školy vztahující se k průběhu a výsledkům vzdělávání a výchovy ve školním roce 2003/2004 je vedena, její průkaznost snižují nedostatky v třídních výkazech a třídních knihách (chybné názvy předmětů).

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy je založena na dodržování vnitřních norem (*Vnitřní řád školy*, řady odborných učeben a laboratoří) a rozvrhu hodin. Ten je zpracován s ohledem na účelné využití učeben a psychohygienických zásad. Nejvyšší počet vyučovacích hodin v jednom dni a délky přestávek respektují právní předpis. Vnitřní řád je koncipován s ohledem na plynulý chod školy. Obsahuje práva a povinnosti žáků, respektuje jejich věk. Jasná pravidla pro omlouvání absence žáků zletilých i nezletilých a jejich důsledné dodržování významně přispívají k prevenci záškoláctví. Sankce za porušení pravidel stanovených ve vnitřním řádu školy jsou formulovány přesně a důsledně. Nedomyšlené je vymezení prostor pro kouření zaměstnanců školy a žáků.

Předávání informací mezi vedením školy, žáky a rodiči je funkční. Zpětnou vazbu získává vedení školy nejen od studentského parlamentu, tvořeného z volených zástupců tříd, ale také od rodičů prostřednictvím třídních schůzek a osobními jednáními s nimi. Žáci získávají potřebné informace od třídních učitelů na třídnických hodinách, formou vývěsky umístěné na chodbě školy nebo v knihovně, která současně slouží jako školní Infocentrum. Základní informace o škole, studiu a aktivitách žáků mohou rodiče získat nejen prostřednictvím studijních průkazů, ale také, stejně jako veřejnost prostřednictvím internetových www stránek školy, školního bulletinu nebo na společenských akcích pořádaných školou. Účast na různých soutěžích je pro školu také dobrou reklamou. Zákonní zástupci žáků získávají informace také prostřednictvím studijních průkazů. V případech výchovných opatření škola informuje rodiče prokazatelným způsobem.

Organizace výchovně- vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů

Výchovná poradkyně zastává svou funkci od ledna roku 2004. V *Plánu výchovného poradenství ve školním roce 2003/2004* je zahrnuto profesní poradenství, péče o žáky s výukovými potížemi, výchovnými problémy a zdravotním postižením, spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně-pedagogickým centrem, organizace praxí a pomoc při adaptaci žáků v novém prostředí. Při hospitační činnosti se výchovná

poradkyně zaměřuje zejména na to, zda učitelé vhodně zohledňují u žáků specifické poruchy učení.

V rámci poradenské činnosti žákům (při výběru dalšího studia a při volbě povolání) účinně spolupracuje s odbornou poradkyní *Projektu Equal*, která působí na škole již druhým rokem. Projekt zajišťuje Pedagogická fakulta MU v Brně, Katedra speciální pedagogiky. Obě se společně podílejí na vyhledávání a získání pracovních příležitostí zdravotně postižených žáků. Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, krizovým centrem i psychologem je účinná, záznamy jsou řádně vedeny v dokumentaci. Výchovná poradkyně se s dalšími pedagogickými pracovníky spolupodílí na zpracování zdravotní i speciálně-pedagogické dokumentace žáků. I přes četná kombinovaná postižení nemá žádný žák vypracovaný a schválený individuální vzdělávací program, který by mohl, vzhledem k jeho handicapu, pozitivně ovlivnit průběh a tím i kvalitu jejich vzdělávání.

Poradenskou činnost rodičům poskytuje výchovná poradkyně v rámci třídních schůzek, stanovených konzultačních hodin a dle potřeby i operativně, což rodiče využívají nejčastěji. Důvodem je zejména větší vzdálenost jejich bydliště od školy. Během krátkého působení ve funkci, výchovná poradkyně zatím nezajistila větší četnost spolupráce s rodiči a to zejména u žáků se zdravotním postižením.

Výchovná opatření jsou efektivně a účelně využívána. Jsou projednávána na pedagogických radách a konzultována s vyučujícími jednotlivých žáků. Výchovná poradkyně reaguje na podněty žáků ze schránky důvěry i z osobního styku. V její činnosti jsou pozitivním přínosem také závěry z vyhodnocených dotazníků, které pravidelně žáci vyplňují a které jsou zaměřeny na klima ve třídách a vzájemné vztahy. Aktuální výchovné problémy jsou účinně řešeny. Přijímaná opatření působí příznivě na výchovně vzdělávacího-proces žáků, kteří v průběhu inspekce prokazovali při svém vystupování velmi dobrou úroveň v dodržování zásad slušného a kulturního chování.

Školní metodik prevence zastává tuto funkci prvním rokem a nezískal dosud potřebné dovednosti a vzdělání. Tento nedostatek je kompenzován osobním zájmem metodika prevence a některých učitelů o problematiku a neformálním přístupem k naplňování cílů minimálního preventivního programu. Ten vychází z metodických pokynů MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů a k prevenci šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, a z podmínek školy. Metodik prevence spolupracuje s třídními a ostatními učiteli, přínosná je i spolupráce se studentskou radou. Při sestavování minimálního programu využívá výsledků analýz dotazníků žáků. Ti mají možnost prezentovat svoje názory a postoje vůči šikanování, dávají podněty na konkrétní akce. O nebezpečí a škodlivosti návykových látek se žáci dozvídají v rámci některých předmětů a v třídnických hodinách. I když jsou ve školním řádu zakotvena jasná pravidla týkající se zákazu kouření ve škole, prevence není účinná a nedaří se dosud kouření žáků omezit. Žáci se aktivně zapojili do soutěží ve škole (umělecký výtvar na téma drogové prevence, pohádka s touto tematikou). Aktivita obsažená v preventivním programu jsou každoročně vyhodnocovány v rámci spolupráce s okresním metodikem prevence sociálně patologických jevů. O veškerém dění v této oblasti jsou žáci informováni pomocí nástěnky na chodbě školy, která také obsahuje kontaktní adresy a čísla různých institucí (např. Linka důvěry).

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů přispívají ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na střední odborné škole a v českém jazyce a matematice na středním odborném učilišti a odborném učilišti

Bezprostřední příprava na výuku byla ve všech případech velmi pečlivá po obsahové i metodické stránce. Stanovené cíle vycházely z dosažené úrovně vědomostí žáků a ve většině

hodin respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Ve všech hodinách učivo tematicky navazovalo na předešlé celky.

Tři vyučující nesplňují požadavky pedagogické a odborné způsobilosti stanovené právním předpisem, což nemělo negativní vliv na věcnou správnost výuky.

Všechny hospitované hodiny probíhaly v kmenových esteticky upravených učebnách. Výzdobou nebyly motivující ve vztahu k hodnoceným předmětům. Jedna z učeben odborného učiliště v přízemí s jediným oknem neměla vhodné množství přirozeného světla, což negativně ovlivnilo psychohygienické podmínky výuky, zejména vzhledem ke specifčnosti zdravotního postižení žáků. V hodinách pracovali žáci s učebnicemi, měli k dispozici odborné publikace, testy, audiotechnický materiál. Někteří žáci s výrazným zrakovým postižením používali osobní počítač, což jim pomáhalo při zápisu látky i celkovém zvládnutí probraného učiva. Zmíněné pomůcky byly účelné a efektivně využívány a podporovaly názornost výuky. Učitelé žákům připravovali materiály s velikostí textu upravenou dle konkrétních jejich potřeb. Pozitivním momentem větší části navštívených hodin bylo využívání zábavných úkolů, matematických hlavolamů a různých druhů testů.

Ve většině hodin bylo uplatněno činnostní pojetí. Individuální výuka se vhodně prolínala se skupinovou prací i frontálně vedeným výkladem. Žáci plnili úkoly úměrné jejich schopnostem a znalostem. V hodině práci vždy dokončili a úspěšně vyhodnotili. Cíle, se kterými byli žáci na začátku hodin seznámeni, byly v průběhu vyučování postupně plněny. Pouze v jedné hodině matematiky se nepodařilo skloubit vyučovací metody s cíli hodiny. Ve většině hodin nechyběl závěr, zhodnocení práce i naplnění jednotlivých cílů hodin. Vhodným doplňkem byly v hodinách českého jazyka referáty, při jejichž zpracování žáci používají odbornou literaturu. Při výkladu nového učiva vyučující vycházeli ze zkušeností žáků, uváděli příklady ze života a upozorňovali na souvislosti s již dříve probíraným učivem. Funkčně byly v průběhu hodin využívány mezipředmětové vztahy (např. dějepis, zeměpis, občanská výchova). Velkou pozornost snovali vyučující rozvoji komunikativních dovedností žáků, individuálnímu přiměřenému tempu a vyjma jedné hodiny i relaxaci. Respektovali psychohygienické zásady a častým střídáním činností předcházeli únavě a ztrátě pozornosti žáků. Frontální metodou v závěru hodiny prováděli shrnutí a opakování učiva.

Žáci byli ve vyučovacích hodinách průběžně motivováni slovní pochvalou a kladným hodnocením za splnění úkolu i za aktivní přístup. Vstupní motivace vycházela především ze seznámení s probíraným tématem a plánovaným průběhem hodiny. Motivační funkci plnily rovněž mezipředmětové vazby a odkazy na praktický význam učiva.

Ve všech hodinách českého jazyka v SOŠ a ve většině hodin českého jazyka a matematiky v SOU a OU měli žáci dostatečný prostor pro komunikaci a uplatnění svých aktivit, byli velmi ukáznění a chovali se přirozeně. Při výuce bylo zřejmé, že jsou zvyklí na klidné pracovní vztahy i pracovní atmosféru. Bezprostřední a vstřícný vztah většiny vyučujících k žákům napomáhal k formování jejich sebedůvěry a vzájemného respektování.

K hodnocení využívali učitelé různé formy. Převažovalo průběžné a motivující slovní hodnocení. Klasifikace zkoušených žáků i hodnocení aktivit jednotlivců byly objektivní a zdůvodněné. Zkušební a opakovací otázky byly ve střední škole zaměřeny na pochopení širších souvislostí. Žáci byli vedeni k objektivnímu hodnocení i sebehodnocení. V odborném učilišti nebyly v ojedinělém případě respektovány individuální dispozice žáka při slovním hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk ve střední škole byly celkově hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika a český jazyk ve středním odborném učilišti a odborném učilišti byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy péče v předmětech matematika, zbožíznalství, hospodářský zeměpis, základy přírodních věd, zdravotní nauka a výpočetní technika ve střední odborné škole

Velmi dobrá a pečlivá příprava učitelů na výuku zohledňovala aktuální složení třídy, návaznost učiva a materiální podporu výuky. Stanovené cíle byly reálné a přiměřené schopnostem žáků, ne vždy byly v úvodu hodiny konkretizovány.

Odbornou a věcnou stránku výuky příznivě ovlivnil odborný potenciál učitelů. Vyučující, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, účelně využívali poznatků ze studia speciální pedagogiky, absence odborné a pedagogické způsobilosti u dvou vyučujících ovlivnila v jednom případě metody a formy výuky.

Kmenové učebny vytvářely estetické, většinou i podnětné výukové prostředí. Vybavení a velikost žákovských stolů respektovaly potřeby jednotlivých žáků, kteří měli dostatek prostoru pro uložení potřebných kompenzačních pomůcek (Pichtův psací stroj, notebooky). Většina vyučujících využívala materiální zázemí školy efektivně. Z vlastní iniciativy si připravili dostatek pomůcek a pracovních materiálů pro procvičení a upevnění učiva. (přírodní materiál, ukázky modelů, texty a úkoly v Braillově písmu, konturované mapy, texty na disketě). Negativně ovlivnila práci a představivost žáků absence periodické soustavy prvků při výkladu a procvičování učiva v předmětu základy přírodních věd. Ve většině hodin materiální podpora výuky umožňovala získat žákům reálné představy o světě a sledovaném objektu. V matematice řada svépomocně vyrobených pomůcek podporovala relaxační pojetí výuky.

Střídání činností a zařazování relaxačních chvil přispívalo k velmi dobré psychohygieně vyučovacího procesu. Účelná organizace výuky, vhodně volené metody a formy práce, přiměřené tempo a diferenciací úkolů ve většině hodin vycházely z dobré znalosti učebních schopností a možností jednotlivých žáků. Ti dostávali příležitost pracovat samostatně, ve dvojicích i skupinách. V heterogenních skupinách s různou mírou zdravotního postižení žáků si navzájem pomáhali a spolupracovali. Ve většině hodin byl vytvořen prostor pro aktivní učení. Při samostatné i skupinové práci měli žáci dostatek času na zvládnutí úkolu, až na výjimku získávali zpětnou vazbu o správnosti řešení průběžnou kontrolou. Individuální přístup učitelů umožňoval žákům zapojit se do řešení problémů dle svých možností, v případě potřeby poskytovali učitelé radu a pomoc. V menší míře byla zařazena frontální výuka, kdy byli žáci při výkladu zapojováni do vyvozování nových poznatků kladením srozumitelných otázek. Vynikajícím způsobem byli žáci v předmětu hospodářský zeměpis vedeni k práci s textem, dovedli zpracovat a následně vyhodnotit a prezentovat podstatné informace získané z učebnice při samostatné práci.

Méně výrazná vstupní motivace spočívala ve sdělení obsahu hodiny a jejím programu, ve dvou případech byla vhodně využita křížovka s aktuální tajenkou. Podle charakteru a cílů předmětu využívali učitelé motivujících úkolů a vhodných pomůcek. Úspěšná motivace se projevila v zájmu žáků, ochotě spolupracovat s učiteli i navzájem. Nenásilnou formou byly při výkladu i procvičení učiva začleněny prvky environmentálního vzdělávání a ekologické výchovy. Tematické propojení výuky, mezipředmětové vztahy a hledání vzájemných souvislostí přispěly k pochopení učiva.

Ve všech hodinách panovala příznivá a nestresující atmosféra, založená na vzájemném respektu mezi učiteli a žáky i žáky navzájem. Velmi dobrá komunikace mezi učiteli a žáky a poskytování verbálních informací žákům s individuálními vzdělávacími potřebami jim umožňovaly plnit úkoly. Dostávali dostatek příležitosti k samostatnému projevu, vyjádření vlastního názoru a diskuzi. Byli vedeni ke komentování a popisu přirozených živých objektů, prezentovali svoje představy o vztahu modelu k přirozené velikosti sledovaných objektů.

Za úspěšně splněný úkol, správné odpovědi či referát byli žáci ve většině hodin průběžně hodnoceni, v menší míře učitelé oceňovali snahu a pokrok. Při procvičení a opakování učiva prokazovali žáci velmi dobré znalosti. Uměli poznatky aplikovat v konkrétních i modelových situacích, prokázali logické myšlení a schopnost vyjádřit se s širších souvislostech. Při prakticky zaměřených úlohách zapojovali všechny smysly, popisovali a hodnotili sledované objekty, vyvozovali spolu s učiteli závěry. V menší míře byli žáci vedeni k sebehodnocení a hodnocení výkonu spolužáka. Někdy se spolu s vyučujícími podíleli v závěru hodiny na vyhodnocení stanoveného cíle.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině odborných předmětů ekonomika a účetnictví na střední odborné škole

V dlouhodobém plánování obsahu učiva uvedených předmětů učitelé respektovali schválené učební dokumenty. Příprava učitelů na výuku byla vždy pečlivá, konkrétní cíle byly zaměřeny jak na stránku obsahovou tak i na rozvíjení a upevňování dovedností žáků.

Předmětům na škole vyučují celkem čtyři vyučující, pouze jeden z nich však splňuje všechny podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků pro učitele speciálních středních škol. Tato skutečnost se částečně projevila ve volbě málo účinných motivačních metod, odbornost byla na dobré úrovni.

Výuka hospitovaných předmětů probíhala v kmenových učebnách jednotlivých tříd, z nichž pouze jedna byla vybavena připravenými grafickými pomůckami obsahově navazujícími na probírané učivo. Texty byly provedeny jak v běžné (černo-bílé) úpravě, tak i v Braillově písmu, a v průběhu výuky s nimi učitel i žáci často pracovali. Všichni vyučující připravují průběžně pro žáky učební texty k probíranému učivu. Pro žáky s poruchou zraku mají učitelé k dispozici materiály zpracované na diskových nosičích, nebo přímo v Braillově písmu. Škola zapůjčuje žákům učebnice pro příslušný předmět, k dispozici jsou i učitelé zpracované texty (skripta), které již zohledňují mnohé nově uzákoněné změny (sazby DPH,...). Práce s učebnicemi v průběhu sledovaných vyučovacích jednotek byla méně frekventovaná, učitelé spíše odkazovali žáky na údaje v nich uvedené.

Seznámení žáků s novým učivem předcházelo opakování předchozího učiva, společná kontrola domácích úkolů a přednesení žákovských aktualit. Posouzení jejich přínosu žákům, popřípadě diskuze k nim, však již neproběhla. Ve většině sledovaných hodin sice převažoval tradiční frontální styl výuky, ale velmi často docházelo, vzhledem k možnostem jednotlivých žáků, k diferenciaci v přidělování úkolů. Celková organizace výuky umožňovala naplnění stanovených cílů včetně přiměřeného procvičení učiva a ověření jeho pochopení. Nové učivo navazovalo v logických souvislostech na znalosti žáků, které vyučující ověřovali na základě zadávaných problémových úloh a orientačním zkoušením. Při něm učitelé komunikovali se všemi žáky bez rozdílu, průběžně je motivovali a povzbuzovali k další činnosti. Spolupráce se všemi vyučujícími i znalosti žáků (zejména nižších ročníků) byly v průběhu sledované výuky velmi dobré.

Učitelé často uváděli příklady z běžného života a odborné praxe, a tím žáky velmi vhodně motivovali. Na základě tohoto postupu dokázali žáci v řadě řešených příkladů učivo vhodně aplikovat.

I když v některých částech vyučovacích hodin převažovaly aktivity vyučujících, měli žáci (s ohledem na jejich zdravotní stav) dost prostoru pro vyjádření vlastního názoru k dané problematice a pro rozvoj komunikativních dovedností. Klidná a nestresující atmosféra v hodinách, vstřícné vztahy mezi učiteli i žáky navzájem vytvářely příznivé výukové prostředí. Žáci akceptovali pokyny učitelů a školou stanovená pravidla chování dodržovali. Čas sledovaných vyučovacích jednotek byl efektivně využit.

Většina vyučovacích hodin byla ukončena zhodnocením úspěšnosti splnění stanovených cílů, zhodnocením aktivity jednotlivých žáků, zadáním domácích úkolů a aktualit, a rámcovým seznámením s následujícím učivem.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v ekonomických předmětech a účetnictví měly vzhledem ke schváleným učebním dokumentům střední školy velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy péče v předmětech somatologie, psychologie, německý jazyk ve střední odborné škole

Dlouhodobá i bezprostřední příprava učitelů na výuku byla promyšlená. Probírané učivo odpovídalo učebním osnovám a předloženým tematickým plánům. Učivo vhodně navazovalo na předchozí látku a dříve stanovené cíle výuky.

Sledované předměty jsou vyučovány vyučujícími, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti uvedené v právním předpisu. Tato skutečnost ovlivnila kladně úroveň vzdělávání žáků.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou vkusně esteticky vyzdobeny. V jedné z učeben byla k dispozici pouze jedna sklápěcí lavice, i když ve třídě bylo více těžce slabozrakých žáků. Ve zbývajících třídách jsou výškově nastavitelné lavice a židličky, nevidomí měli k dispozici přihrádku na objemné učebnice v Braillově písmu. Třídy jsou světlé s dostatečným osvětlením, někdy bylo pro potřeby výuky použito zatemnění závěsy. Ve výuce byly použity vhodné učební pomůcky, které si mohli prohlédnout také zrakově postižení a s jejichž pomocí byly objasněny mnohé skutečnosti. Někdy byly použity texty zhotovené v zesíleném černotisku nebo s Braillovým písmem. Často žáci pracovali se zvětšenými texty, které učitelé vyrobili svépomocně. Při výuce bylo minimálně využíváno kompenzačních pomůcek, nevidomí pracovali většinou na svých počítačích s hlasovým výstupem, popřípadě si látku zapisovali na Pichtově psacím stroji, obrázky jim jsou zpřístupněny v reliéfní podobě. Dva slabozrací žáci používali v případě potřeby kapesní lupu a monokulár. Téměř všichni vyučující pracovali s různými formami uspořádání třídy a vhodně tak střídali zátěž žáků.

Frontální i skupinová výuka byla prováděna velmi hravou formou. Frontální způsob byl využit účelně při vysvětlování nového učiva a při zápisu. Vhodně byli vytvářeny dvojice vidících a nevidomých žáků, kdy vidící vysvětloval nevidomému reliéfní obrázky. Někdy nové učivo bylo podáváno formou výkladu, který byl poměrně rychlý a žáci neměli dostatek prostoru pro otázky a diskusi. Jindy se zase nejednalo pouze o výklad látky, nýbrž o opakování látky minulé formou soutěží. Žáci byli vedeni k vyvozování závěrů, učivo jim bylo podáváno v širších souvislostech. Důraz byl kladen jak na znalosti teoretické, tak i na praktické. Při práci ve vytvořených smíšených skupinách - tedy zrakově postižených s vidícími, byla pouze jedna skupina zvolena s převahou nevidomých, proto byla pomalejší. Učitelka s touto skupinou při řešení úkolu spolupracovala častěji. Společně s učivem byly procvičeny myšlenkové operace třídění, indukce, dedukce, klasifikace. Některé hodiny německého jazyka byly vedeny málo tvořivým způsobem, což vedlo ke snížení koncentrace žáků zejména při odpolední hodině, kterou navíc rušily hlučné práce v okolí školy.

Žáci byli ve většině hodin povzbuzováni a zapojováni do řešení úkolů, za správné odpovědi byli ihned pochváleni a tím motivováni k výkonu. Většina výuky byla názorná, čímž byla udržena vysoká míra zájmů i u nevidomých žáků.

Klima ve třídách bylo přátelské, žáci byli podporováni v diskusi a většinou nadšeně s vyučujícími spolupracovali. Pokud učitelé neudržovali se žáky oční kontakt, docházelo k narušení vzájemné komunikace.

Znalosti a dovednosti žáků byly průběžně kontrolovány formou otázek, soutěží a skupinovou prací. K sebehodnocení byli žáci více vedeni jen v hodinách somatologie a psychologie. Ve

většině sledovaných předmětů byli žáci chváleni za správné odpovědi, při opakování učiva formou soutěže byli nejlepší z nich oceněni známkami.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hodinách zdravotní nauky, somatologie, psychologie a německého jazyka byly na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v odborné praxi ve středním odborném učilišti oboru čalouník

Při plánování výuky je zajištěna provázanost s odbornými předměty, návaznost na teoretické znalosti. Pro představu dalšího plánování učiva měli žáci k dispozici na nástěnce přehledný zápis nové látky.

Předmět byl vyučován vyučující, která postupovala odborně správně, i když nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti uvedené v právním předpisu.

Výuka probíhala v čalounické dílně, žáci měli k dispozici praktické modely čalounických prací a nové výškově stavitelné stoly. Učebna je také vybavena potřebným materiálem pro zvládnutí různých technik práce, místnost je poměrně tmavá. Pro teoretickou část slouží zvláštní učebna se staršími ještě použitelnými praktickými názorninami. Modely získává škola díky svému členství v Cechu čalouníků. Žádné kompenzační pomůcky nejsou k dispozici, a tak více zrakově postižení žáci měli se studiem problémy. Cíle hodiny nebyly vytyčeny, žáci pokračovali v práci z předchozích hodin, navazovali i teoreticky na probrané učivo, samostatně pracovali na zadaném úkolu, a to individuálně nebo s podporou vyučujícího. Výuka probíhala pomalým tempem s individuálním přístupem.

Žáci byli při práci vhodně motivováni k logickému postupu, pracovali na zakázkách a výrobky byly fotograficky dokumentovány.

Atmosféra při práci byla klidná, přátelská, umocněna uklidňující hudbou.

V průběhu plnění úkolů byli žáci hodnoceni vyučujícím, který rovněž podporoval jejich vzájemné hodnocení a odstraňování chybných postupů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výuce odborné praxe byly na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy péče v předmětech základy pečovatelsví, zdravotní, výtvarná výchova, technologie, odborný výcvik, epidemiologie a hygiena v odborném učilišti

Perspektivní a bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla v souladu s požadavky učebních dokumentů a respektovala individuální potřeby žáků. V hodinách byla dodržena návaznost na předchozí učivo. Výukové cíle a téma vyučovacích hodin byly stanoveny účelně.

Z vyučujících výše uvedených předmětů čtyři nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti uvedené v právním předpisu. Tato skutečnost ovlivnila v některých případech záporně úroveň výuky.

Předměty základy pečovatelsví, zdravotní, technologie jsou vyučovány v kmenových třídách, které jsou vkusně esteticky vyzdobeny. Třídy jsou vybaveny výškově nastavitelnými lavicemi a židlemi, nevidomí mají k dispozici přihrádku na objemné učebnice v Braillově písmu. Vyučující základů pečovatelsví využívá různé vlastní materiály a učebnici sestavenou pro potřeby výuky psané v Braillově písmu i černotisku pro potřebu doučování. Výtvarná výchova probíhala ve speciální místnosti vybavené potřebami pro výuku, k dispozici byla také místnost s hrnčířským kruhem a pecí na keramiku. Odborný výcvik probíhal ve speciálních učebnách - v prádelně a kuchyňce. Praktická část pečovatelsví ve třetím ročníku probíhala formou praxe na smluvním pracovišti, teoretická část probíhá v učebně ve škole, která je velmi vkusně vyzdobena. Učebnice pro tento obor byla speciálně vytvořena, nevidomí měli k dispozici formu psanou v černotisku i v Braillově písmu, aby s nimi mohli v případě potřeby pomoci žákům pracovat také vychovatelé na internátě. Ve výuce byly

použity kartičky psané černotiskem i Braillově písmu, nevidomí píší na Pichtově psacím stroji. V některých třídách byly zápisy provedené fixy těžko čitelné, což znesnadňovalo učení zvláště slabozrakým žákům. Ve výuce zdravotní výchovy bylo použito velké množství názorných pomůcek, které si mohli prohlédnout také zrakově postižení a nevidomí žáci, a s jejichž pomocí byly objasněny mnohé skutečnosti. Při výuce poskytování první pomoci žáci používali lékárníčku a při opakování učiva rozkládací modely. Úkoly byly nevidomým zadány v Braillově písmu.

Hodina výtvarné výchovy byla vedena v kmenové třídě, žáci však tvořili z hlíny a museli pracovat v běžných lavicích, i když výškově stavitelných. Speciálních kompenzačních pomůcek nebylo využito. Pro výtvarnou výchovu jsou ve speciální učebně k dispozici stoly pro práci s hlínou, dostatek materiálu.

Náplní odborného výcviku ve druhém ročníku je praní, žehlení, mandlování, šití a vyšívání. Při vyšívání byly použity vzory stehů, které byly přístupné i pro těžce zrakově postižené žáky. Kompenzační pomůcky žáci nevyužívají, i těžce slabozrací pracují na běžném šicím stroji. Vyučovací hodina epidemiologie a hygieny byla velmi názorná díky praktickým ukázkám předmětů denní potřeby.

Žáci pracovali téměř ve všech hodinách s různými formami uspořádání třídy, tím byla jejich zátěž minimalizována. Učitelé vše řídili a organizovali. S výjimkou odborného výcviku měli žáci prostor pro samostatné učení. Během výuky byli většinou pozorní a vnímaví a reagovali na dotazy vyučujících. Tempo výuky bylo přiměřené jejich možnostem a učitelé se jim mohli věnovat také individuálně. Cíl hodiny a její téma byly až na výjimky vymezeny na začátku vyučovacích hodin. Během výuky se pracovalo zejména frontální, ale také skupinovou formou výuky s použitím názorných modelů. Frontální způsob byl využit zejména při vysvětlování nového učiva a při zápisu. Skupinová práce byla většinou vedena při opakování učiva. Docházelo k prolínání skupinové a individuální práce. Někdy byly použity příklady ze života a učení v širších souvislostech a namátkově kontrolovány nabyté dovednosti žáků. V některých hodinách, v zájmu ukázat co nejvíce aktivit, bylo po žácích vyžadováno rychlé tempo a flexibilita, což ne všichni zvládli, avšak potřebná pomoc a rada byla vždy okamžitě poskytnuta.

Žáci byli ve většině hodin otázkami učitelů povzbuzováni a praktickými příklady ze života a rozborů navozených situací motivováni k výkonu. Také využití hmatových modelů žáky motivovalo. Někdy samotný obsah předmětu sehrál motivační roli. Znalosti a dovednosti, teorie a praxe byly vhodně propojeny.

Komunikace mezi žáky a vyučujícími byla dobrá, ve vyučovacích hodinách byla vytvořena příjemná atmosféra. Žáci ochotně odpovídali na dotazy vyučujících a bez obav vyjadřovali svůj názor, teorie byla dávana do kontextu s jejich zkušenostmi.

Žáci byli ve vyučovacích hodinách průběžně chváleni za dobré výkony a správné odpovědi, jejich výkony však nebyly téměř vůbec hodnoceny známkou. Případná klasifikace byla zdůvodňovaná. Žáci byli vedeni k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v odborných předmětech v odborném učilišti byly velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech škola používá především vlastní prověrky s provedenou podrobnou analýzou dosažených výsledků a při výstupu program Maturita nanečisto. Škola využívá srovnávacích písemných prací v českém a cizím jazyce a výsledky komerčních testů k vlastní autoevaluaci. Provádí také rozbor uplatnění absolventů. K porovnání průběžné úrovně znalostí a dovedností žáků slouží také umístění žáků v různých soutěžích.

Výše uvedené nástroje jsou využívány jednak k ověřování úrovně znalostí žáků, jednak jako dílčí ukazatel kvality výuky učitelů. Výsledky analýzy vzdělávání a výchovy jsou projednávány pedagogickou radou, v případě potřeby operativně s jednotlivými vyučujícími. K nápravě negativních zjištění jsou vedením školy přijímána účinná opatření.

Na základě pohovoru s vyučujícími a rozбором dokumentace školy bylo zjištěno, že autoevaluace je běžnou součástí práce školy, přičemž systém se postupně stále zdokonaluje.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě škol se zřizovací listinou

Údaje uvedené ve *Zřizovací listině příspěvkové organizace MŠMT ČR*, č. j. 28 185/97-61 ze dne 31. července 1997, ve znění *Dodatku č. 1* s č. j. 20 851/98-21 ze dne 12. června 1998, *Dodatku č. 2* s č. j. 11 289/01-21 ze dne 22. ledna 2001, *Dodatku č. 3* s č. j. 13 478/03-21 ze dne 28. května 2003 a *Dodatku č. 4*, č. j. 23 941/03-25 ze dne 24. července 2003, jsou v souladu s údaji uvedenými v *Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení*, č. j. 32 483/2002-21 ze dne 23. 9. 2003 s účinností od 1. 9. 2003.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí MŠMT ČR č. j. 32 483/2002-21, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 23. září 2003 s účinností od 1. září 2003*
2. *Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 25 233/2002-21 vydané dne 2. září 2002 s účinností od 1. září 2002*
3. *Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 33 803/98-21 vydané dne 11. prosince 1998 s účinností od 1. září 1998*
4. *Zřizovací listina příspěvkové organizace MŠMT ČR, č. j. 28 185/97-61 ze dne 31. července 1997*
5. *Dodatek ke zřizovací listině č. 1* s č. j. 20 851/98-21 ze dne 12. června 1998
6. *Dodatek ke zřizovací listině č. 2* s č. j. 11 289/01-21 ze dne 22. ledna 2001
7. *Dodatek ke zřizovací listině č. 3* s č. j. 13 478/03-21 ze dne 28. května 2003
8. *Dodatek ke zřizovací listině č. 4*, č. j. 23 941/03-25 ze dne 24. července 2003,
9. *Učební plán č. j. 29 166/97-71 studijního oboru 75-41-M/004 Sociální péče-sociálněsprávní činnost vydaný MŠMT ČR dne 12. září 1997 s účinností od 1. září 1998 počínaje 1. ročníkem*
10. *Školou zpracovaný učební plán pro studijní obor 75-41-M/004 Sociální péče-sociálněsprávní činnost pro školní rok 2003/2004*
11. *Učební dokumenty vydané MŠMT ČR dne 24. června 1994 pod č. j. 19 295/94-23 s platností od 1. září 1994 počínaje prvním ročníkem pro obor 63-17-6 Obchodní akademie*
12. *Učební plán č. j. 14 073/93-23 pro obor 63-17-6 Obchodní akademie vydaný MŠMT ČR dne 25. března 1993 s platností od 1. září 1993*
13. *Učební plán pro obor 63-41-M/004 Obchodní akademie schválený MŠMT dne 23. srpna 2001 pod č. j. 23 842/2001-23 s platností nejpozději od 1. září 2002 počínaje prvním ročníkem*

14. Rozpracovaný učební plán pro první a druhý ročník studijního oboru 63-41-M/004 Obchodní akademie pro školní rok 2003/2004
15. Rozpracovaný učební plán pro třetí a čtvrtý ročník studijní obor 63-41-M/004 Obchodní akademie platný školní rok 2003/2004
16. Učební plán č. j. 10 931/96 ze dne 15. 1. 1996 pro studijní obor 63-99-6/43 Masér sportovní a rekondiční
17. Rozpracovaný učební plán pro studijní obor 69-41-M/001 (JKOV 63-99-6/43) pro školní rok 2003/2004
18. Učební osnovy pro obor Čalounická výroba (JKOV 33-84-0) schválené MŠMT ČR dne 8. 2. 1996 pod č. j. 13 766/96-24 s platností od 1. září 1996 počínaje prvním ročníkem pro Speciální střední školy a Odborné učiliště pro zrakově postiženou mládež, Hlinky 156, 603 00 Brno
19. Rozpracovaný učební plán pro učební obor 33-59-H/002 Čalounická výroba pro školní rok 2003/2004
20. Učební dokumenty č. j. 20144/95-24 vydané MŠMT ČR dne 7. 8. 1995 pro učební obor 55-91-2 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních 02 Pečovatelské práce s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem
21. Rozpracovaný učební plán pro učební obor 69-55-E/005 (JKOV 55-91-2) Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních - pečovatelské práce pro školní rok 2003/2004
22. Učební osnovy vyučovacích předmětů český jazyk a literatura, německý jazyk, matematika, zbožíznalství, hospodářský zeměpis, základy přírodních věd, zdravotní nauka, výpočetní technika, ekonomika, účetnictví, somatologie, psychologie, odborná praxe, základy pečovatelských, zdravotní, výtvarná výchova, technologie, odborný výcvik, epidemiologie a hygiena ve školním roce 2003/2004
23. Rozvrh hodin všech tříd platný v době kontroly ve školním roce 2003/2004
24. Vysvědčení žáka třídy I. Č (číslo v katalogovém listu 3) oboru 33-59-H/502 (33-84-2/00) vydané za první pololetí školního roku 2003/2004
25. Protokoly o komisionálních zkouškách za školní rok 2003/2004
26. Minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004
27. Hodnocení minimálního preventivního programu za školní rok 2002/2003
28. Plán environmentálního vzdělávání pro školní rok 2003/2004
29. Zápisy z jednání předmětových komisí ve školním roce 2003/2004
30. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004
31. *Výkaz o gymnáziu-střední odborné škole-konzervatoři Škol (MŠMT) V 7-01 podle stavu k 30. září 2003 ze dne 1. října 2003*
32. Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2003/2004
33. Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004
34. Tematické plány pro sledované předměty předměty podle oborů a tříd ve školním roce 2003/2004
35. Personální dokumentace pedagogických pracovníků – vyučujících hospitovaných předmětů ve školním roce 2003/2004
36. *Vnitřní řád školy platný pro školní rok 2003/2004*
37. *Organizační řád platný pro školní rok 2003/2004*
38. *Klasifikační řád platný pro školní rok 2003/2004*
39. *Hospitační záznamy ředitelky ve školním roce 2003/2004*

40. Plán kontrolní činnosti ředitelky školy ve školním roce 2003/2004
41. Výroční zpráva za školní rok 2002/2003 ze dne 28. srpna 2003
42. Zápisy z předmětových komisí ve školním roce 2003/2004
43. Dotazník ČŠI pro ředitele před inspekcí
44. Protokol o přijímacím řízení pro školní rok 2003/2004 – počty přijatých žáků podle oborů
45. Termíny přijímacích zkoušek. Systém bodového hodnocení a kritéria pro přijímací zkoušky podle oborů ve školním roce 2003/2004. / 1. duben 2003
46. Náborová dokumentace Speciální střední školy a Odborného učiliště pro zrakově postiženou mládež
47. Přírůstkový seznam knih evidovaných ve školním roce 2003/2004; Seznam učebnic a knih ve školní knihovně vedený prostřednictvím knihovnického systému Lanius na PC

ZÁVĚR

Více jak polovina vyučujících nesplňuje podmínky odborné nebo pedagogické způsobilosti nutné k výuce na tomto typu školy. Deklarovaný řídicí systém plně neodpovídá potřebám školy, zvláště zástupkyně ředitelky je přetěžována plněním velkého množství úkolů, které se pak často přenášejí do pracovních činností učitelů. Možným důsledkem je pak poměrně častá migrace učitelů.

Ve zbývajících oblastech personálního zabezpečení výchovy a vzdělávání je situace lepší. Celkově je na dobré úrovni.

Prostory a prostředí jsou na velmi dobré úrovni, na rozdíl od průměrné kvality a nedostačujícího množství učebních pomůcek pro většinu předmětů. Vybavení kompenzačními a speciálními pomůckami je nedostačující (viz. příloha).

Sledovaná výuka byla většinou založena na moderních metodách. Diferencovaný přístup k žákům byl samozřejmostí. Byl dáván velký prostor pro samostatné učení se žáků. Žáci byli také vedeni ke kooperaci. Předností byl pěkný vztah vyučujících k žákům, který se pozitivně promítal do celkové velmi dobré kvality výuky. Velmi často osobní zaujetí učitelů pro jimi vyučovaný předmět a využívání vlastnoručně vyrobených učebních pomůcek, působilo na žáky motivačně.

Na základě srovnání s výsledky předcházející inspekce je zřejmé, že k pozitivnímu posunu došlo v oblasti úrovně prostředí a prostor školy a přes určité přetrvávající nedostatky ve vedení povinné dokumentace.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	RNDr. Vladislav Milink	Vladislav Milink
Členové týmu	Ing. Lubomír Hložek	Lubomír Hložek v.r.
	RNDr. Marie Machálková	Marie Machálková v.r.
	Mgr. Vladimíra Rybářová	Vladimíra Rybářová v.r.

Další zaměstnanci ČŠI: Eva Hrnčířová, Zdeňka Kociánová, Mgr. Petra Hamadová

V Hodoníně dne 4. června 2004

Přílohy-Materiálně technické podmínky vzdělávání (vybavení kompenzačními a speciálními pomůckami) - 3 listy

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. 6. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Dagmar Sýsová

Dagmar Sýsová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Koupelní 19, 695 01 Hodonín. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Materiálně technické podmínky vzdělávání –příloha IZ signatury kl2zx223

Vybavení kompenzačními a speciálními pomůckami pro vzdělávání a výchovu zrakově postižených žáků

Knihovna a učebnice

Škola má k dispozici knihy v Braillově písmu zakoupené v Knihovně a tiskárně pro nevidomé K.E.Macana v Praze. Potřeba učebnic je pokryta z vlastních zdrojů, učiteli zadané potřebné učební materiály jsou zpracovány ve speciálních programech a vytištěny na Braillově tiskárně v bodovém písmu. Některé učebnice jsou provedeny v Braillově písmu i černotisku v jednom svazku, aby bylo možné doučování žáků.

Informační technologie:

Žáci mají ve škole k dispozici počítače s hlasovým výstupem, ve kterých je nainstalován program WIN MONITOR. Tento program je dostačující pro práci s textovým editorem a internetem, pro práci s tabulkami v Excelu již tolik vhodný není. Zcela chybí software pro podporu výuky cizích jazyků, nastavení cizojazyčného prostředí, možnost poslouchat správnou výslovnost v cizím jazyce tak není umožněna. Na obchodní akademii je vyžadována maturitní zkouška z cizího jazyka.

Zeměpis

Vyučující a nevidomí žáci mají k dispozici reliéfní mapy světa a České republiky, globus s reliéfním vyobrazením pohoří nemůže splňovat požadavky na výuku nevidomých. Plošné reliéfní mapy však jsou dostačující, v současné době není na trhu sada reliéfních map pro výuku hospodářského zeměpisu.

Tělesná výchova

Žáci mají k dispozici dvě tělocvičny a posilovnu. Tělocvičny jsou pro potřebu sportovních aktivit vybaveny pro specifické hry nevidomých (např. show down). V jedné tělocvičně je pro výuku aerobiku pokryta jedna stěna zrcadly, což může výrazně zhoršit orientaci v prostoru zrakově postižených. Vhodné je umístění reflexní pásky do úrovně očí. Reflexně by měly být zvýrazněny také hrany náradí, popř. rohy místností.

Budova školy

Celá budova je vybavena popisky dveří v černotisku i Braillovém písmu. K dispozici není zábradlí podél stěn a schodišť, dočasně je tato potřeba řešena výraznými barevnými pásy na stěnách. Prostory internátu jsou pro nevidomé a těžce zrakově postižené málo vhodné, jedná se o podkroví se šikmými stropy, střešní okna v některých místech neposkytují dostatek světla. Celá budova školy a internátu je nově vkusně vybavena.

Třídy jsou převážně světlé, pouze některé učebny v suterénu nemají dostatek světla. Všechny třídy však mají kvalitní stropní osvětlení.

Speciální vybavení pro podporu vzdělávání a výchovy

Škola nemá k dispozici kromě reliéfních past žádné zařízení, s jehož pomocí by si mohli vyučující i nevidomí žáci vyrábět reliéfní pomůcky. Speciální škola tohoto typu by měla ve svém vybavení mít termokopírku/ fuser (pořizovací cena ca 15.000 Kč), popřípadě také thermoform (pořizovací cena 100.000 Kč).

Ve třídách zcela chybí televizní a kamerové lupy (lupa připojitelná k počítači - pořizovací cena 50 - 100.000 Kč), školám poskytuje dodavatelská firma slevy.

Třídy jsou nově vybaveny výškově stavitelnými lavicemi a židlemi, lavice se sklopnou deskou však nemají všichni těžce slabozrací žáci a nejsou tak dodržována pravidla správného sezení.

Škola nevlastní Braillový řádek, k čemuž je zapotřebí zlepšit softwarové vybavení školy. Tato pomůcka je však vhodná pro nevidomé žáky pro dlouhodobější práci s textem a pro pravopis v cizím i mateřském jazyce.

Škola vlastní a zapůjčuje Pichtovy psací stroje, někteří nevidomí žáci pracují s vlastními notebooky s hlasovým výstupem.

Do vybavení školy patří sada simulačních brýlí a klapky na oči, s jejichž použitím jsou noví žáci a učitelé seznámeni s problematikou zrakového postižení. Pro podporu rozvoje hmatového vnímání škola zakoupila hrnčířský kruh a tkalcovský stav.

Speciální péče o nevidomé

V rámci vzdělávání a výchovy je nevidomým žákům školy poskytována podpora v oblasti prostorové orientace a samostatného pohybu, psaní a čtení Braillova písma, nácviku podpisu. Za tuto speciální péči je zodpovědná pracovnice internátu, tyto úkoly však nejsou v popisu její práce. Reálné rozdělení kompetencí neodpovídá podkladům v tiskopisech. Vzhledem k tomu, že nejsou používány kompenzační pomůcky, není ani poskytována speciální péče a podpora v práci s nimi.

Dokumentace

Žáci jsou vedeni v katalogových listech, k dispozici jsou materiály s přehledně a stručně zpracovanými informacemi o žácích jednotlivých tříd. Vzhledem ke kombinaci dvou a více postižení u některých žáků a komplikovaným zrakovým vadám by bylo vhodné psát individuální vzdělávací plány pro efektivní a cílené vzdělání a péči.

Ve škole chybí dostatek kompenzačních pomůcek a práce s nimi je volně ponechána na vůli žáků. Ti však ve většině případů kompenzační pomůcky odmítají, čímž není splněna podmínka vhodného vzdělávání žáků se zrakovým postižením. Samostatná práce s kompenzačními pomůckami je často základem pro přijetí absolventa školy do zaměstnání a pro uplatnění zrakově těžce postiženého na trhu práce. Vybavení školy kompenzačními a speciálními pomůckami pro vzdělávání a výchovu zrakově postižených je s ohledem na jejich přípravu na samostatný život na nedostatečné úrovni.

Petra Hamanová v.r.

Vypracovala: Mgr. Petra Hamadová, externí pracovník ČŠI

18. května 2004

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-07-19	12-1040/04/158-952
Zřizovatel	2004-07-19	12-1040/04/158-952
-----	-----	-----

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
	17-1149/04-05011	Připomínky byly podány.